

TÁRSADALMI VÁLTOZÁSOK – NYELVI VÁLTOZÁSOK

ALKALMAZOTT NYELVÉSZETI KUTATÁSOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN



Szerkesztő:
Tóth Szergej

A XXII. MANYE Kongresszus előadásai
Szeged, 2012. április 12–14.



MANYE, Vol. 9

Budapest–Szeged
2013

Társadalmi változások – nyelvi változások

Alkalmazott nyelvészeti kutatások a Kárpát-medencében

A MANYE KONGRESSZUSOK ELŐADÁSAI
PROCEEDINGS OF THE HAALLT CONGRESSES

9.

Társadalmi változások – nyelvi változások

**Alkalmazott nyelvészeti kutatások
a Kárpát-medencében**

Szerkesztő:
Tóth Szergej

A XXII. MANYE Kongresszus előadásai
Szeged, 2012. április 12–14.

MANYE, Vol. 9

MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Budapest–Szeged

2013

HAALLT Hungarian Association of Applied Linguists and Language Teachers
MANYE Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete

A kiadványt támogatták:

SZTE JGYPK Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
SZTE JGYPK Tudományos pályázata (CS-006/2012: „Társadalmi változások – nyelvi változások”)
Szeged Város Közösségéért Közalapítvány

Szerkesztő:

Tóth Szergej

Lektorok:

Basch Éva
Fóris Ágota
Gaál Zsuzsanna
Juhász Valéria
Klaudy Kinga
Nagy János
Sulyok Hedvig

Olvasószerkesztők

Klippel Rita
Tóth Eszter

Technikai szerkesztő

Annus Gábor

Közreműködött

Radics Georgina

Szervezők

Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok egyesülete (MANYE)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Alkalmazott Humántudományi Intézet
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

ISSN 1786/545X

ISBN 978-963-9927-62-9 [nyomtatott]

ISBN 978-963-9927-63-6 [elektronikus]

Copyright © SZTE JGYPK, 2013

Kiadó:

MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó

Tartalomjegyzék

<i>Előszó</i>	11
A 2011. év Brassai Sámuel-díjasának előadása	
STURCZ ZOLTÁN	
Nyelvpedagógiai képek és értékelések Brassai Sámuelről	13
Plenáris előadások	
PÉNTEK JÁNOS	
Változások a változatosságban. A nyelvváltozatok és beszélők az „átmenetek” korában	25
KÁLMÁN LÁSZLÓ	
Változások a nyelvi nevelésben	32
HIDAS JUDIT	
Nyelv, társadalom és a társadalmi nemi szerepek	36
THOMAS SZENDE	
Nyelvtanulás – nyelvhasználat – szociokulturális elvárások	45
SZÖNYI GYÖRGY ENDRE	
A szövegen belül és kívül, avagy a kultúra medialitása	60
Plenáris előadások tézisei	
ALBERT SÁNDOR	
A fordítói elvek megváltozása a XIX. századtól napjainkig	75
BEREGSZÁSZI ANIKÓ	
A lehetetlent lehetni, avagy állni látszék az idő, bár a szekér szalad. (A kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelés állapotáról)	76
KIS BALÁZS	
A fordítástechnológia kutatásának és alkalmazásának magyarországi fejlődése	77
KLAUDY KINGA	
A nyelvi és kulturális aszimmetria hatása a fordításra	78
LENGYEL ZSOLT	
Szóasszociációs vizsgálatok	79
MEDGYES PÉTER	
Mit remélsz?	80
SZABÓ MIKLÓS	
Kemény szavak: A szavak civilizálása	81
Anyanyelvi nevelés	
BÉKÉSI IMRE	
Mitől újulhat meg az anyanyelvi nevelés?	83
ILLÉSNÉ KOVÁCS MÁRIA – KECSKÉS JUDIT	
Együtthaladó – tartalommalapú magyarnyelv-oktatási segédanyagok korlátozott nyelvi kódú gyermekek számára	84
KÁNTOR GYÖNGYI	
Társadalmi változások lenyomatai az anyanyelvi nevelés gyakorlatában	89

MOLNÁRNÉ VIGH EDIT	
Az elismerés és az elmarasztalás verbális megnyilvánulásai a tanórán	93
BURJÁN MONIKA	
A műfordító az Internet korában	99
DRAHOTA-SZABÓ ERZSÉBET	
Egy magyar–német igei kollokációs szótár szükségességéről	100
VARGA ÉVA KATALIN	
„... a maga nyelvén lett tudós ...” – az anatómiai nevezéktan két időmetszetben	105
ÓRSI TIBOR	
Anglicizmusok a francia sportnyelvben	109
Szövegen belül és kívül	
ÚJVÁRI EDIT	
Narratív és szimbolikus elemek szemiotikai vizsgálata egy késő-középkori epitáfiumon	113
BODA ISTVÁN KÁROLY — PORKOLÁB JUDIT	
Koherens hiperszöveg kialakításának lehetőségei a versértelmezésben	120
CSAPÓNÉ HORVÁTH ANDREA	
A kép és a szöveg viszonya a desztinációs reklámban	126
CSONTOS NÓRA	
A kép mint narratíva. A kép szerepe a MID-tankönyvekben	135
FORGÁCS TAMÁS	
Felbontható és felbonthatatlan (monolit) frazémák a magyarban	145
SCHIRM ANITA	
Történetmesélés a sorozatreklámokban	151
JUHÁSZ VALÉRIA	
A blog műfaji attribútumai	155
TÓTH ESZTER	
Négy fenyegető levél nyelvészeti elemzése a behatárolás módszerével	159
Fordítás- és tolmácsoláskutatás	
CS. JÓNÁS ERZSÉBET	
A stíluskontamináció szociokulturális háttere a fordításban (V. Akszonov <i>Volterjánosok és volterjankák</i>)	165
BAKTI MÁRIA	
Megakadásjelenségek blattolt szövegekben	171
DOBOS CSILLA	
A beszéd írásbeli rögzítése mint az intralingvális fordítás egyik sajátos típusa	177
LESZNYÁK MÁRTA	
„Úristen, de hülye vagyok!” – Fordítók értékelő jellegű megnyilvánulásai a fordítási folyamat közben	181
ROBIN EDINA	
Fordítói és lektori műveletek a fordított szövegekben	188
SZTRÁKOS ESZTER	
A címek fordításának elméleti és gyakorlati problémái	199

VERESNÉ VALENTINYI KLÁRA	
Fordítói napló a szakfordítóképzésben	203
ERDEI ILONA	
A magyar melléknévi igenév rendszer hiányzó alakjairól és az orosz–magyar megfeleltetési nehézségekről	209
ZRÍNYI ANDREA	
Német és magyar pszichoanalitikai terminológia	214
A politika nyelve	
KOCSIS MIHÁLY	
„Oroszbarát” és „szakadár” jelenségek az ukrán helyesírás történetében	221
GOMBOS JÓZSEF	
A társadalmi-politikai átalakulások tükröződése a finn és a magyar elitek közötti kommunikáció nyelvezetében (1848–1960)	224
ZALAI ANITA	
A katalán nyelvpolitika	229
Szövegtechnológia	
MOHÁCSI-GOROVE ANNA	
Minőségbiztosítási szabványok és gyakorlat a géppel támogatott emberi fordításban	233
NAGY ÁGOSTON	
Automatikus terminológiakivonatolás: célok és problémák	240
Nyelvtanulás, nyelvhasználat	
FENYVESI ANNA	
Kisebbségi magyar (erdélyi, vajdasági, felvidéki) iskolások anyanyelvükkel, a többségi nyelvvel, és angol mint idegennyelvvel kapcsolatos nyelvi attitűdjei	245
DADVANDIPOUR ZSUZSANNA	
Magyar jelnyelvi szótárak	246
IVÁCSONY ZSUZSANNA	
A magyar nyelv oktatásának mérhető hatásai a moldvai csángóknál	254
KOVÁCS ÉVA MÁRIA	
A kollokációk az angol nyelvben	262
LENDVAI ENDRE	
A nonverbális kommunikáció grammatikája	267
MAGNUCZNÉ GODÓ ÁGNES	
A külső vállalati kommunikáció stratégiái: Munkavállalói perspektívák és vállalati honlapok* ..	273
TUSKA TÜNDE	
A kétnyelvűséggel kapcsolatos nyelvi attitűdök vizsgálata a magyarországi szlovák szakos hallgatók körében	279
VASOVÁ KINGA	
Fiatalok és a nyelvi durvaság	283
VERES-GUSPIEL ÁGNIESZKA	
Kérések konstruálása – a kidolgozottság, az indirektség és a konvencionalizáltság hatása a megnyilatkozások udvariasságára	289

VOLEK-NAGY KRISZTINA	
Művészetek utasításai. A zenei instrukciók és a balett utasításainak összehasonlítása	296

Idegen nyelvek tanítása

PETNEKI KATALIN	
Az idegennyelv-oktatás „Aranykora” – avagy egy szakmódszertanos visszanéz	301
BAJNÓCZI BEATRIX	
Az angol nyelv tanulása 45 felett	302
BAKONYI ISTVÁN	
Ruszfóbia – nyelvoktatás	305
DÉGI ZSUZSANNA	
Az angol mint harmadik nyelv elsajátítása erdélyi magyar kisebbségi diákok esetében	307
FÜLÖP ERZSÉBET MÁRIA	
Idősek és fiatalok idegennyelv-tanulása	312
THOMAS A. WILLIAMS	
Beyond negotiation for meaning: Constructivist processes in speaking task performance	318

Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek

SZÜCS TIBOR	
Szemponatok a nyelvkönyvszövegek életszerű változatosságához (Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek)	325
FANCSALY ÉVA	
A magyar mint idegen nyelv tanítása és a magyar nyelvtörténet	326
FARKAS MÁRIA	
Tallózás a franciáknak írt magyar nyelvkönyvek között a XIX. és a XX. század fordulóján	332
GAÁL ZSUZSANNA	
Szöveg – szöveg – szöveg	335
MÁRTON EMESE	
(Multi)kulturális tartalmak a magyar mint idegen nyelv oktatásában (egy nyelvkönyv elemzésének tanulságai)	338
SÓLYOM RÉKA	
Autentikusság és kommunikativitás a 19. század végén a magyar mint idegen nyelv oktatásában	344

Nyelvpolitika, nyelvi jogok: kívülről, belülről

CSERNICKÓ ISTVÁN	
A független Ukrajna nyelvi helyzete és nyelvpolitikai törekvései	349
GALGÓCZI-DEUTSCH MÁRTA	
Változó szociokulturális környezet, változó nyelvi látkép: Idegen nyelvű feliratok megjelenése Hódmezővásárhely városközpontjának nyelvi látképében	350
MÜLLER MÁRTA	
Bajor utcanevek revitalizációja egy magyarországi németajkú településen	355
SZILVÁSI ZSUZSANNA	
A lapp (számi) nyelv a norvégiai iskolákban – régen és ma (A lapp nyelvű oktatás helyzetének alakulása Norvégiában)	359

Társadalmi és nyelvi változások

BERTA TIBOR

Nyelvi és társadalmi változás (A nőnem morfológiai kifejezésének intézményesítése a mai spanyolban)	365
---	-----

EITLER TAMÁS

Az angol mint globális nyelv dekoratív funkciójának jellemzői	369
---	-----

FERCSIK ERZSÉBET

A házassági névválasztás trendjei	375
---	-----

JOBST ÁGNES

Közterület elnevezések a Rákosi-korszakban	380
--	-----

KEGYES ERIKA

A márkakommunikáció és a cégnévadás kommunikatív stratégiái	385
---	-----

KREKOVICS DIANA

Magyarországon felsőfokú tanulmányokat végző vajdasági fiatalok a szülőföldjükön beszélt és a magyarországi magyar nyelvhez kötődő viszonya	391
---	-----

RAÁTZ JUDIT

Társadalmi változás – névjog – névválasztás	396
---	-----

Kulturális stigmatizáció – gender

BARÁT ERZSÉBET

A „nő”-höz kapcsolódó értéktársítások a politikai diskurzusban	403
--	-----

CSÁNYI ESZTER

Szóhasználati különbségek fiú és lány főiskolások esetében	404
--	-----

KEGYES ERIKA

Kulturális stigmatizáció avagy a genderérzékenyítés beszéd- és diskurzusmódja a sajtóban .	408
--	-----

Mentális lexikon

NÁDOR ORSOLYA

Adalék az összevető szóasszociációs vizsgálatokhoz	415
--	-----

BÁTYI SZILVIA – KOVÁCS ÉVA

A stroop interferencia vizsgálata kétnyelvű közegben	416
--	-----

BÖRCSÖKNÉ BALÁZS MÁRTA

A Difer-mérések tapasztalatai óvodában	422
--	-----

VAKULA TÍMEA

Poliszém szavak előhívásának vizsgálata gyermek- és felnőttkorban	428
---	-----

Terminológia

FÓRIS ÁGOTA

Terminológiai szótárak és adatbázisok tipológiai kérdései	433
---	-----

B. PAPP ESZTER

Egy színnevekkel foglalkozó online adatbázis vizsgálata	438
---	-----

FARKAS TAMÁS

Egy magyar névtani terminológiai szótár tervéről	442
--	-----

GAÁL PÉTER

Új formátum, új perspektívák – Az online szótárak néhány speciális jellemzőjének vizsgálata	446
---	-----

SERMANN ESZTER – TAMÁS DÓRA	
Elektronikus szótár vagy terminológiai adatbázis?	450
SERMANN ESZTER	
Spanyolországi terminológiai adatbázisok tartalmi és formai jellemzőinek vizsgálata	455
SULYOK HEDVIG	
Lila Akác, Amarillisz, Jázmin, Karina Gondolatok néhány újabb keletkezésű patikanevünk apropóján	460
Posztterek (képek és szövegek)	
SZIRMAI ÉVA	
Ikonok temetése – A közép- és tömegkultúra lázadása	465
TÓTH SZERGEJ	
Utcaátnevezések	474
ÚJVÁRI EDIT	
Egy ókeresztény jelkép a birodalmi politikában	489
SZÜCS TIBOR	
Szemponatok a nyelvkönyvszövegek életszerű változatosságához (Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek)	498
Név és tárgymutató	503